

Fàbrica
dels Julians

track ruta

Plànol digitalitzat
Plano digitalizado
Panoramic views

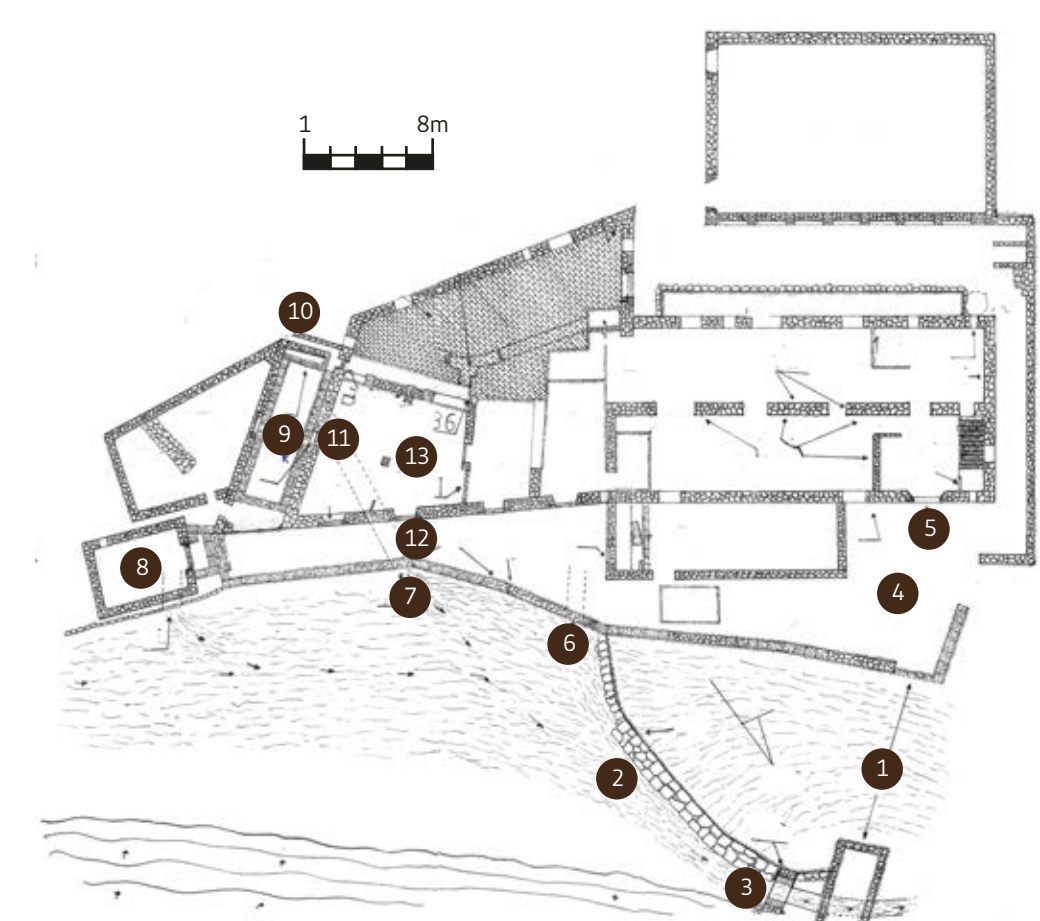

Wikiloc

Val La Fàbrica Tèxtil dels Julians o de Mora va ser construïda durant el primer quart del segle XIX per iniciativa de Gaspar Vicedo i Tomás Molina, ambdós cunyats. Al 1890, els hereus d'aquests dos propietaris varen vendre les instal·lacions a la societat *Julià Germans*. El molí va funcionar com a batà i fàbrica tèxtil, tot i que la troballa de mitja mola de molí indicaria que, abans d'açò, també va funcionar com a molí fariner. Algunes fonts orals afirmen que el desmantellament de la fàbrica es va donar a la dècada de 1940. Les seues restes el determinen com el molí més gran de tot el barranc. Entre elles, podem destacar les bases d'un pont de ferro i un oratori. Com a dada curiosa, segons el testimoni oral d'un treballador que va estar al molí en el moment del seu desmantellament, la pila de senyar-se que es trobava a l'entrada va ser traslladada per ell mateix fins a l'ermita del Sant Crist de Bocairent, on encara roman. A més, són notables les nombroses inscripcions gravades a les parets, com cercles i formes geomètriques, així com anotacions de càlcul.

LES INFRAESTRUCTURES HIDRÀULIQUES

Una ullada al paisatge deixa entreveure la importància de l'aigua en el funcionament molinar. D'aquesta forma, trobem l'assut conegut com dels Julians, ubicat a continuació dels Beneytos, la sèquia que discorre pel marge esquerre del barranc, i l'aqüeducte ubicat a l'altura de la fàbrica i que va servir per a portar l'aigua des de l'assut fins al Molí de Lluna o Central de Mestre quan aquest funcionava com a centralita hidroelèctrica.

- 1_ Accés al molí mitjançant un pont de ferro
- 2_ Presa propietat del molí de la Fos
- 3_ Entrada d'aigua de la presa a la sèquia que portava l'aigua al molí de la Fos
- 4_ Pati principal d'accés a les dependències del molí
- 5_ Porta d'accés als pisos superiors del molí
- 6_ Desaigne o cacau del molí
- 7_ Desaigne del caixó de la roda hidràulica
- 8_ Oratori
- 9_ Caixó de la roda hidràulica
- 10_ Entrada d'aigües de la sèquia principal al caixó de la roda hidràulica
- 11_ Porta d'accés al caixó de la roda
- 12_ Porta d'accés a la vivenda
- 13_ Habitatge

Planta i estudi de la fàbrica dels Julians [Manolo Albuixech]

Cas FÁBRICA TEXTIL DE LOS JULIANS O DE MORA

La Fábrika Textil de los Julians o de Mora fue construida durante el primer cuarto del siglo XIX por iniciativa de Gaspar Vicedo y Tomás Molina, los dos cuñados. En el año 1890, los herederos de estos dos propietarios iniciales vendieron las instalaciones a la sociedad *Julià Germans*. El molino funcionó como batán y fábrika textil, aunque el descubrimiento de media muela de molino podría indicar que, justo antes de levantar la fábrika, allí se habría ubicado un molino harinero. Algunas fuentes orales afirman que su desmantelamiento se produjo en la dècada de 1940.

Sus restos lo determinan como el molino más grande todo el barranco. Entre ellos podemos destacar las bases de un antiguo puente de hierro y un oratorio. Como dato curioso, según el testimonio oral de un trabajador que estuvo en el molino en el momento de su desmantelamiento, esta pila fue trasladada por él mismo hasta la ermita del Santo Cristo de Bocairent, donde todavía se halla.

Además, son notables las numerosas inscripciones gravadas en las paredes, como círculos y formas geométricas, así como anotaciones de cálculo.

LAS INFRAESTRUCTURAS HIDRÁULICAS

Una ojeada al paisaje deja entrever la importancia del agua en el funcionamiento molinar. De esta forma, encontramos el azud conocido como de los Julians, ubicado a continuación de Beneytos I y II, la acequia que discurre por el margen izquierdo del barranco, y el acueducto ubicado a la altura de la fábrika y que sirvió para traer el agua desde el azud hasta el Molino de Lluna o Central de Mestre cuando este funcionaba como una centralita hidroelèctrica.

Eng JULIANS OR MORA TEXTILE FACTORY

Julians or Mora Textile Factory was built during the first fourth of the 19th century by Gaspar Vicedo and Tomás Molina, two brother-in-law that took the initiative. At the end of this century, in 1890, their heirs sold the facilities to *Julià Germans* society.

The factory worked as a fulling mill and textile factory, although the discover of half of a millstone would point out that, just before this factory, a flour mill could have been installed. Some oral testimonies declare that it was in 1940 decade.

Its rests prove that this was the biggest mill of all the ravine. Among them, we can highlight the base of an ancient iron bridge and a little chapel. As a curiosity, according to a worker oral testimony that was present when the mill was closed, this baptistery was brought by himself to the Bocairent Santo Cristo Chapel, where it still remains.

Moreover, there are a lot of inscriptions on the walls and among all of them, as circles and geometric forms, as well as calculation notes.

HYDRAULIC FACILITIES

The landscape that surrounds this facility is an example and testimony of how the water becomes the most important element of every mill located in this ravine. In this way, we can find the Julians diversion dam, located just down Beneytos I and II, the irrigation canal on the left hand of the ravine, and the aqueduct located next to the factory that was used to carry the water from the diversion dam to Lluna Mill or Central de Mestre when it worked as a hydroelectric plant.

